

Nr 155.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse från viss betalningsskyldighet på grund av statsbidrag till ett avdikningsföretag inom Stensele socken av Västerbottens län, m. m.; given Stockholms slott den 24 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 februari 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

Den 14 januari 1931 beviljade Kungl. Maj:t ett statsbidrag från statens avdikningsanslag av 2,020 kronor till ett företag, avseende myrutdikning och vattenavtappning inom skogstorpet Ljungholm i Stensele socken av Västerbottens län. Kungl. Maj:t fastställde tillika en av dåvarande lantbruksingenjören H. Wikström år 1927 upprättad arbetsplan för företaget med tillägg, bland annat, att skogsväsendet icke finge drabbas av kostnad för dikesgrävningen eller för dikenas framtida underhåll.

Av handlingarna i nämnda ärende jämte övriga tillgängliga handlingar framgår bland annat följande.

Det å kronoparken Jovan belägna skogstorpet Ljungholm hade genom kontrakt den 23 oktober 1923 till K. M. Bäckman upplåtits såsom odlingslägenhet på 50 år, räknat från och med den 14 mars 1923. I augusti 1923 hade Wikström enligt lantbruksstyrelsens förordnande verkställt undersökning för planläggning av dikningsföretaget.

Lantbruksstyrelsen framhöll i skrivelse den 10 december 1930, varmed ärendet underställdes Kungl. Maj:ts prövning, att syneförrättning enligt vattenlagen icke hållits rörande företaget, men att denna omständighet jämlikt övergångsbestämmelserna till kungörelsen den 11 juni 1926 (nr 257) angående villkoren för statsbidrag från statens avdikningsanslag icke utgjorde hinder för beviljande av statsbidrag, enär undersökning för planläggning av företaget påbörjats före den 1 juli 1926. Av samma grund utgjorde ej heller den omständigheten hinder för beviljandet av statsbidrag, att uppskattning av båtnaden genom företagets utförande icke skett och sålunda någon avvägning mellan båtnad och kostnad icke kunnat göras. Kostnaden för företaget, som berörde ett område med en areal av 9.92 hektar, beräknades till 4,049 kronor 48 öre.

Kontrakt om företagets utförande avslöts den 21 mars och den 4 augusti 1931 med Bäckman. Enligt kontraktet skulle företaget vara fullbordat till den 1 augusti 1934. I samband med kontraktets avslutande utbetalades till Bäckman ett belopp av 650 kronor av statsbidraget.

Efter det Bäckman sedermera erhållit domänstyrelsens medgivande att från och med den 14 mars 1934 överlåta odlingslägenheten på J. O. Hedman, förklarade sig på därom gjord framställning lantbruksstyrelsen den 24 oktober 1933 icke ha något att erinra mot att Hedman, mot uppbärande av inestående del av statsbidraget, slutförde dikningsföretaget.

Utbetalning av ytterligare del av statsbidraget utöver förut nämnda belopp av 650 kronor har icke förekommit eller ifrågasatts.

Sedan domänverkets odlingskommission vid besiktning av odlingslägenheten den 17 juni 1934 funnit densamma olämplig ur jordbrukssynpunkt, anhöll Hedman hos domänstyrelsen att bliva löst från kontraktet rörande densamma samt att få ett annat torp å samma kronopark åt sig upplåtet. Hedman avgav i ärendet en den 6 maj 1936 dagtecknad förbindelse att, under förutsättning av bifall till framställningen, fullgöra det dikningsarbete å skogstorpet Ljungholm, som svarade mot den utbetalda delen av statsbidraget.

Domänstyrelsen fann genom beslut den 19 maj 1936 skäl lösa Hedman från kontraktet angående upplåtande till honom av odlingslägenheten — vilken skulle nedläggas — utan rätt för Hedman att erhålla ersättning från domänverket för å lägenheten nedlagt arbete och kostnader. Genom kontrakt den 6 och 10 juni 1936 upplåts till Hedman ett annat torp å kronoparken Jovan, benämnt Hedvik.

J. O. Hedman har nu hos Kungl. Maj:t anhållit om befrielse från skyldighet att enligt bestämmelser i kontraktet den 21 mars och den 4 augusti 1931

fullborda ifrågavarande dikningsföretag eller återbetala nämnda belopp av 650 kronor. Tillika har Hedman anhållit om skälig ersättning för av honom utfört arbete å företaget.

Över framställningen ha utlåtanden avgivits av lantbruksstyrelsen den 22 november 1938 och av statskontoret den 7 februari 1939. Lantbruksstyrelsen har vid sitt utlåtande fogat yttranden av domänstyrelsen och vederbörande lantbruksingenjör. De i ärendet hörda myndigheterna ha i huvudsak anfört följande.

Domänstyrelsen har, med överlämnande av yttranden från vederbörande jägmästare och överjägmästare, vilka ansett dikningsföretaget sakna värde ur skoglig synpunkt, tillstyrkt bifall till framställningen, i vad densamma avsåge befrielse från arbetets fullbordande.

Lantbruksingenjören har yttrat, att Bäckman syntes ha betalt kostnaden för förrättning för företagets planläggning, uppgående till 149 kronor 48 öre, av det utbetalade statsbidraget. Det av Bäckman utförda dikningsarbetet syntes ha varit av mycket ringa omfattning. Hedman hade upplyst, att han icke vid skogstorpets övertagande erhållit mot resterande arbeten svarande andel i det utbetalade statsbidraget; man syntes likväl kunna förutsätta, att Hedman i stället erhållit vissa förmåner i andra avseenden. Då företaget besiktigats den 17 september 1936 hade värdet av utfört arbete å dikningsföretaget beräknats till sammanlagt 780 kronor. Hedman hade visserligen vid frånträdandet av kontraktet rörande odlingslägenheten förklarat sig beredd att helt eller delvis slutföra företaget, men vid besiktning av företaget den 8 oktober 1937 hade utrönts, att ytterligare arbete å detsamma icke blivit utfört.

Lantbruksstyrelsen har anfört, att en förutsättning för upplåtandet av ifrågavarande odlingslägenhet syntes ha varit att ifrågavarande myrområde, vilket vore beläget i omedelbar närhet av för bebyggelse avsedd plats, skulle torrläggas och uppodlas. Då det under arbetets gång visat sig, att förväntningarna på myrområdets värde ur odlingssynpunkt icke kunde tänkas bliva infriade, hade förutsättningen för odlingslägenhetens nyttjande för avsett ändamål undanröjts, och sedan domänstyrelsen beslutat nedlägga odlingslägenheten, hade givetvis dikningsföretaget kommit att sakna varje berättigande. Med hänsyn till i ärendet föreliggande särskilda omständigheter, och då fullbordande av företaget uppenbarligen icke vidare komme i fråga, tillstyrkte styrelsen bifall till den gjorda framställningen, i vad densamma avsåge befrielse från skyldighet att återbetala utanordnad del av till företaget beviljat statsbidrag samt erhållande av ersättning för av Hedman utfört arbete å företaget. På grund av gällande bestämmelser rörande statsbidrag från statens avdikningsanslag syntes emellertid till de å företaget nedlagda kostnaderna, 929 kronor 48 öre, böra från nämnda anslag utgå högst hälften, eller 464 kronor 74 öre. Därest i enlighet med styrelsens förslag den återstående hälften av kostnaderna, eller likaså 464 kronor 74 öre, tillerkändes Hedman såsom ersättning för å företaget nedlagt arbete, syntes sagda belopp böra utgå från andra till buds stående medel. Statens avdikningsanslag syntes därvid böra tillgodoföras så stor del av sistnämnda belopp, som överstege vad som funnits kunna utbetalas till företaget av anslaget, eller $(650: - - 464: 74 =)$ 185 kronor 26 öre. Återstående, eller $(464: 74 - 185: 26 =)$ 279 kronor 48 öre, borde utbetalas till Hedman.

Statskontoret har framhållit att, därest Kungl. Maj:t skulle finna tillräck-

liga skäl föreligga för ett tillmötesgående av ifrågavarande ansökning, det syntes vara erforderligt, att framställning i ärendet gjordes till riksdagen om medgivande att befria Hedman från skyldighet att återbetala den från statens avdikningsanslag utanordnade delen av statsbidraget. Vid sådant förhållande borde jämväl lämpligen det ersättningsbelopp, som skäligen kunde anses böra tillkomma Hedman för av honom utfört arbete å företaget, med riksdagens medgivande anvisas från nämnda anslag.

*Departements-
chefen.*

Med hänsyn till de särskilda omständigheterna i förevarande ärende kan jag tillstyrka, att statens fordran gentemot Hedman på grund av utbetalad del av statsbidraget efterskänkes. Då odlingslägenheten Ljungholm befunnits olämplig ur jordbrukssynpunkt och numera nedlagts, finner jag även skäligt, att Hedman av statsmedel beredes ersättning för å avdikningsföretaget utfört arbete med ett belopp motsvarande det, varmed kostnaden för arbetet överstiger det utbetalade statsbidraget. På sätt statskontoret anför, torde nämnda ersättning böra bestridas från statens avdikningsanslag. Ersättningsbeloppet torde icke böra inräknas i det belopp, som Kungl. Maj:t enligt riksdagens medgivande äger för visst år bevilja jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användning. Ärendet torde böra underställas riksdagens prövning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att J. O. Hedman i Hedvik, Åskilje, må befrias från skyldighet att jämlikt bestämmelse i kontrakt den 21 mars och den 4 augusti 1931 återbetala ett från statens avdikningsanslag utbetalat statsbidrag av 650 kronor till ett företag, avseende myrutedikning och vattenavtappning inom skogstorpet Ljungholm i Stensele socken av Västerbottens län, jämte å nämnda belopp upplupen ränta; samt

att till Hedman må från statens avdikningsanslag utbetalas ett belopp av 279 kronor 48 öre såsom ersättning för av honom utfört arbete å företaget.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. Gullstrand.